

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ПРЕДМЕТЕН ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

29 май 2012 г.

Вариант 2

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. В психологията понятията „вербално-невербално“ се свързват с:

- А) писането
- Б) усещането
- В) общуването
- Г) четенето

2. Коя от изброените двойки характеристики НЕ описва паметта?

- А) запомняне и съхранение
- Б) кодиране и преобразуване
- В) съхранение и извличане
- Г) откровенност и неповторимост

3. Интроспекцията като психологически метод се основава на:

- А) наблюдение
- Б) експеримент
- В) самонаблюдение
- Г) моделиране

4. Кой метод НЕ е специфичен за психологията?

- А) експеримент
- Б) анкета
- В) наблюдение
- Г) критика

5. Според Фройд психичният живот се определя преди всичко от:

- А) нагоните
- Б) разума
- В) волята
- Г) рефлексите

6. Коя група е едновременно неформална и формална?

- А) бандата
- Б) професионалният футболен отбор
- В) семейството
- Г) приятелската общност

7. Кое от изброените понятия е с най-малък обем?

- А) самолет от гражданската авиация
- Б) самолет
- В) самолет „Конкорд“
- Г) въздухоплавателно средство

8. Коя от изброените характеристики се отнася до индуктивните умозаклучения?

- А) предпоставките са по-общи от извода
- Б) предпоставките са частни, а изводът е общ
- В) предпоставките и изводът са с еднаква степен на общност
- Г) предпоставките противоречат на извода

9. Ако съждението „Някои компютри са бързи“ е истинно, то съждението „Всички компютри са бързи“ е:

- А) истинно
- Б) неистинно
- В) неопределено
- Г) както истинно, така и неистинно

10. Какъв тип умозаклучение е следното „Лебедите, които сме виждали досега в нашия опит, са били бели; следователно всички лебеди са бели“?

- А) дедуктивно
- Б) индуктивно
- В) традуктивно
- Г) парадоксално

11. Ако съждението „Всички торти са сладки“ е истинно, то съждението „Някои торти не са сладки“ е:

- А) истинно
- Б) неистинно
- В) както истинно, така и неистинно
- Г) неопределено

12. Коя от изброените двойки понятия НЕ влиза в отношение на род и вид?

- А) живо същество и човек
- Б) животно и лисица
- В) ръка и длан
- Г) крайници и ръце

13. Кое е типично за областта на морала?

- А) отношението към ценностите
- Б) сравнителният анализ на различните култури
- В) статистическият подход
- Г) държавната санкция

14. Етиката на Сократ е рационалистическа, защото според него:

- А) добродетелта е умение да убеждаваш
- Б) добродетелта е политически изгодна
- В) добродетелта е знание
- Г) добродетелта е лично мнение

15. Коя от изброените характеристики НЕ е присъща за хуманизма?

- А) расизъм
- Б) толерантност
- В) филантропия
- Г) алтруизъм

16. Коя от посочените по-долу групи понятия НЕ е етическа?

- А) добро, зло, добродетел
- Б) съвест, чест, достойнство
- В) справедливост, недобронамереност, уважение
- Г) битие, знание, метод

17. Противоположност на егоизма в етиката е:

- А) алтруизъм
- Б) когнитивизъм
- В) садизъм
- Г) цинизъм

18. Ерих Фром разделя свободата на:

- А) свобода „от” и свобода „за”
- Б) физическа и духовна
- В) божествена и човешка
- Г) обществена и лична

19. „Държавата не е нужна” е основно положение за:

- А) консервативните партии
- Б) националистическите партии
- В) анархистичните движения
- Г) монархическите партии

20. Какво е съдържанието на понятието „граждански кодекс”?

- А) систематична подредба на правни норми, обхващащи гражданското право
- Б) систематична подредба на правни норми, обхващащи наказателното право
- В) систематизация, в която правото е на страната на имащите власт
- Г) систематизация на правата, които се приемат като природна даденост

21. По Конституция България е република с:

- А) парламентарно управление
- Б) президентско управление
- В) олигархично управление
- Г) демократично управление

22. Кое твърдение е вярното?

- А) Демокрацията е несъвместима с монархията.
- Б) Демокрацията е несъвместима с двукамарен парламент.
- В) Демокрацията е несъвместима с липсата на референдуми.
- Г) Демокрацията е несъвместима с липсата на свободни избори.

23. Коя от следните категории е обща за правото и морала?

- А) справедливост
- Б) завист
- В) свян
- Г) амбициозност

24. Кое от следните понятия е присъщо само на правото?

- А) прието задължение
- Б) държавна санкция
- В) обществено доверие
- Г) призната вина

25. Във философски смисъл понятието „екзистенция” може да се определи като:

- А) обществен порядък
- Б) природен порядък
- В) човешко битие
- Г) историческа закономерност и зависимост

26. Като философска нагласа скептицизмът се основава на:

- А) доверие в авторитети
- Б) радикално съмнение
- В) вяра в просвещението
- Г) радикална критика

27. Проблемът за отношението между вярата и разума е централен за философията на:

- А) Античността
- Б) Средновековието
- В) Новото време
- Г) Съвременността

28. Централно понятие в онтологията е:

- А) метод
- Б) битие
- В) дълг
- Г) мислене

29. За Аристотел философията започва с:

- А) удивлението
- Б) вярата
- В) съмнението
- Г) умилението

30. „Каузалност” е синоним на:

- А) моралност
- Б) скептичност
- В) причинност
- Г) същност

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. В свитъка за свободните отговори запишете към коя културна епоха можем да отнесем философи като Платон и Аристотел.

32. Посочете поне двама автори от историята на етиката и философията, които свързват свободата с избора или със свободната воля.

33. Разгледайте двойките понятия и определете по отношение на техните обеми кои от тях са 1) тъждествени, 2) подчинени, 3) противоречиви:

- А) адвокат и юрист
- Б) Иван Вазов и авторът на романа „Под игото”
- В) живо и неживо

34. В свитъка за свободните отговори дефинирайте понятието „суверенитет”, като използвате понятията „право на самостоятелност”, „самоопределение”, „международни отношения” и „териториалната цялост”.

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

“Справедливо е да се подчиним на справедливостта. Необходимо е да се подчиним на силата. Справедливостта е безпомощна без силата; силата е тиранична без справедливостта. Неподкрепена от сила, справедливостта е изложена на противодействие, защото винаги се срещат злосторници. Несъчетана със справедливост, силата е изложена на обвинение. Необходимо е следователно справедливостта и силата да бъдат обединени; за тази цел справедливостта трябва да се съюзи със силата или силата – със справедливостта.

Справедливостта може да бъде оспорена, докато силата е очевидна и неопровержима. Затова хората не са успели да въоръжат със сила справедливостта, тъй като силата се е отлъчила срещу нея и се е провъзгласила самата тя за справедливост. И така неспособни да дадат сила на правото, хората са дали право на силата.”

Блез Паскал

35. Защо хората се подчиняват на справедливостта и защо – на силата?

36. Защо според Паскал в обществото силата успява да се наложи над справедливостта?

37. Защо е необходимо справедливостта и силата да бъдат обединени?

38. Обяснете как се обосновава вътрешната зависимост между право и морал?

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „Има две крайности – да не слушаш разума и да слушаш само него.”

Блез Паскал

2. „Хуманността означава при никакви обстоятелства човекът да не бъде жертван заради някаква цел.”

Алберт Швайцер

3. „Може би по-лесно е да установим какво философията НЕ е, отколкото какво е.”

Фридрих Вайсман

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

29 МАЙ 2012 Г.

ВАРИАНТ № 2

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Задачи от 1. до 30.

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	В	1
2.	Г	1
3.	В	1
4.	Г	1
5.	А	1
6.	В	1
7.	В	1
8.	Б	1
9.	В	1
10.	Б	1
11.	Б	1
12.	В	1
13.	А	1
14.	В	1
15.	А	1
16.	Г	1
17.	А	1
18.	А	1
19.	В	1
20.	А	1
21.	А	1
22.	Г	1
23.	А	1
24.	Б	1
25.	В	1
26.	Б	1
27.	Б	1
28.	Б	1
29.	А	1
30.	В	1

Задача 31 – 2 точки

Античност

Задача 32. – 4 точки

Напр. Августин, Паскал, Киркегор , Камю, Сартър и др.

Задача 33. – 4 точки

- 1) Б
- 2) А
- 3) В

Задача 34. – 6 точки

Напр. Суверенитетът е право на самостоятелност на държавата във вземането на решения и издаването на закони, на самоопределение в международните отношения и на защита на териториалната цялост.

Допустими са и други отговори

Задача 35. - 3 точки

Подчинението на моралните правила на справедливостта е справедливо, а на принудата на силата е необходимо.

Задача 36. – 4 точки

Според Паскал справедливостта без принуда лесно може да бъде оспорена, докато силата сама по себе си е очевидна и неопровержима, тиранична и властна. Тя се е опълчила на справедливостта и е заела нейното място, обявила се е за самата справедливост, затова хората не са успели да дадат морална сила на правото, а са дали път на правото на силата, която господства в обществото.

Задача 37. – 6 точки

Необходимо е справедливостта и силата да бъдат обединени, защото справедливостта е безпомощна без силата, а без справедливост силата е тиранична. Без да бъде подкрепена от сила, справедливостта е изложена на противодействие от зла воля на хората, а прилагането на сила без справедливост води до обвинение. В тяхното обединение намира израз единството на морални ценности и юридически норми.

Задача 38. - 6 точки

Вътрешната зависимост между право и морал се изразява в единството на сила и справедливост. Тяхното разделяне води до тирания на силата, без справедливост, или до слабост на справедливостта, без силата на принудата. Обвързването с ценностите на справедливостта придава сила на правото. Хората са се оказали неспособни да придадат морална сила на правото и затова са дали път на тиранията на правото на силния.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

1. Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложена/и във фрагмента – до **5** точки;
2. Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
3. Ниво на употреба и владене на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
4. Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
5. Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки